

„Savęs suvaidinti nejmanoma“

*Skirta kraštiečio, kino ir teatro aktorius,
fotomenininko **JUOZO BUDRAIČIO**
75-osioms gimimo metinėms*

*„Einu žiūrėti senų, laiko patikrintų filmų,
o geriems spektakliams atsiveria mano siela ir visos odos poros“.*

BIOGRAFIJA

Gimė 1940 m. spalio 6 d.
Liepynų kaime (Kelmės r.)

Mokėsi Švėkšnos (Šilutės r.) vidurinėje mokykloje, 1973 m. baigė teisę Vilniaus universiteto Teisės fakultete.

1981 m. baigė aukštuosius kino režisūros kursus Maskvoje.

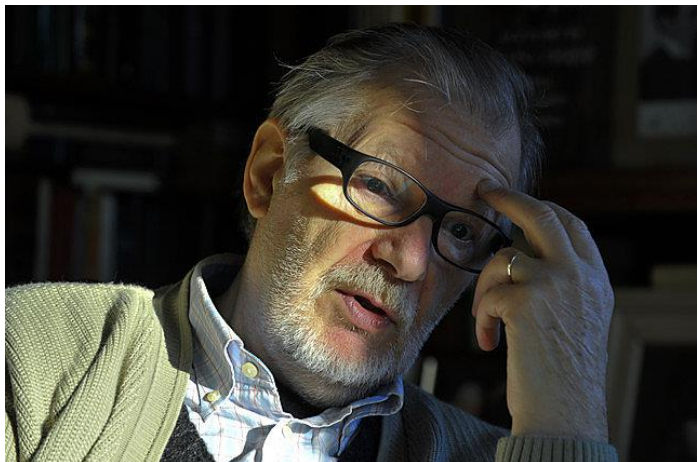
Nuo 1965 m. kino aktorius. 1979–1989 m. Kauno dramos teatro aktorius. 1989–1996 m. Lietuvos teatro sąjungos pirmininkas. 1996–2010 m. Lietuvos Respublikos ambasados Rusijos Federacijoje kultūros atašė.

Lietuvos kinematografininkų, Lietuvos teatro ir Lietuvos fotomenininkų sąjungų narys.

„Švėkšnos miestelis paliko pėdsaką, įspūdį, be abejo, yra brangus, ten mano paauglystė visa praėjo, o ji visiems labiausiai įsirežia į atmintį. Švėkšną prisimenu, tik dabar rečiau aplankau. Ten dar yra gyvų mano mokytojų, su jais palaikau ryšį; mokytoją Petrą Čeliauską, kuris mokė matematikos, aš labai myliu ir kartais paskambinu“.

Juozas Budraitis

KINO IR TEATRO AKTORIUS

Garsus Lietuvos ir buvusios Tarybų Sąjungos kino aktorius. Beveik dvidešimt metų aktyviai filmavosi daugybėje kino juostų.

Sukūrė apie **100 vaidmenų** kine, televizijoje ir teatre.

Nuo 1961 m. iki 1980 m. vaidino tik kine ir buvo vienintelis **Lietuvoje profesionalus kino aktorius.**

„Kinas man yra kaip namai, aš ateinu į grupę ir man atrodo - svetimų nėra. Tiesiog egzistuojame jame. Tris keturis mėnesius filmą sukdamo, o kartais ir pusę metų, per tą laiką suspėdavom ir susipažinti, ir susidraugauti, ir įsimylėti, ir net susituokti.

Kino aikštelė, kuriai jaučiuosi atidavęs savo gyvenimą, man yra kaip namai, jaučiuosi labai jaukiai ir organiškai, nesvarbu, kurioje šalyje vaidinti pakviestas - ar Vokietijoje, ar Bulgarijoje, ar sovietinėse respublikose“.

Juozas Budraitis

Vaidmenys kine

Andrius filme „Jausmai“ (1968 m.),
Ramonas – „Kentaurai“ (1978 m.), A.
Ferfaksas – „Ferfakso milijonai“ (1980 m.),
Dž. Stikeris – „Medaus mėnuo Amerikoje“
(1981 m.) ir kt.

Pirmas stambesnis vaidmuo –
J. Lokys filme „Niekas nenorėjo mirti“ (1965 m.).

Gediminas filme „Sodybų tuštėjimo metas“
(1976 m.).

Petras filme „Sadūto tūto“ (1974 m.).

Vaidmenys kine

Taip pat sukūrė vaidmenis filmuose „Kažkas atsitiko“ (1986 m.), „Savaitgalis pragare“ (1987 m.), „Neklausinėk manęs apie tai“ (1991 m.), „Klasikas“ (1998 m.), „Rusų maištas“ (1999 m.), „Anastasija Sluckaja“ (2003 m.), „Vilkogaudis“ (2006 m.), „Juodasis žaibas“ (2009 m.), „Tėve mūsų“ (2010 m.).

Filme „Vyry vasara“ (1970 m.).

Filme "Paskutinis vagonas" (2002 m.).

Filme „Faktas“ (1980 m.).

Vaidmenys kine

Režisavo 2 trumpametražius filmus:

„Atspindžiai“ (1978 m.) ir „Paukščių miestas“ (1982 m.).

Juozas Budraitis baigė žymaus režisieriaus Vytauto Žalakevičiaus aukštuosius režisūros kursus Maskvoje. Filmas „Atspindžiai“ yra jo režisūrinis debiutas, kursinis darbas.

Filme „Savaitgalis pragare“ (1987 m.).

Filme „Skydas ir kalavijas“ (1968 m.).

Filme „Pavojingas amžius“ (1981 m.).

Vaidmenys kine

Filme „Baltosios rasos. Sugrįžimas“ (2014 m.)

Juozas Budraitis ir Viktorija Kuodytė režisieriaus Algimanto Puipos filme „Edeno sodas“ (2014 m.)

Juozas Budraitis grįžta į kino ekranus trumpametražiniame filme „Niekada nežinai“ (2014 m.).

Vaidmenys kine

Filme „Ginkluotas pasipriešinimas“
(2009 m.)

Filme „Pavojingas amžius“
su aktore Alisa Freindlich (1981 m.)

Vaidmenys teatre

Teatre vaidinti pakvietė režisierius Jonas Vaitkus.

Vaidino Kauno dramos teatre, J. Vaitkaus režisuotuose spektakliuose:

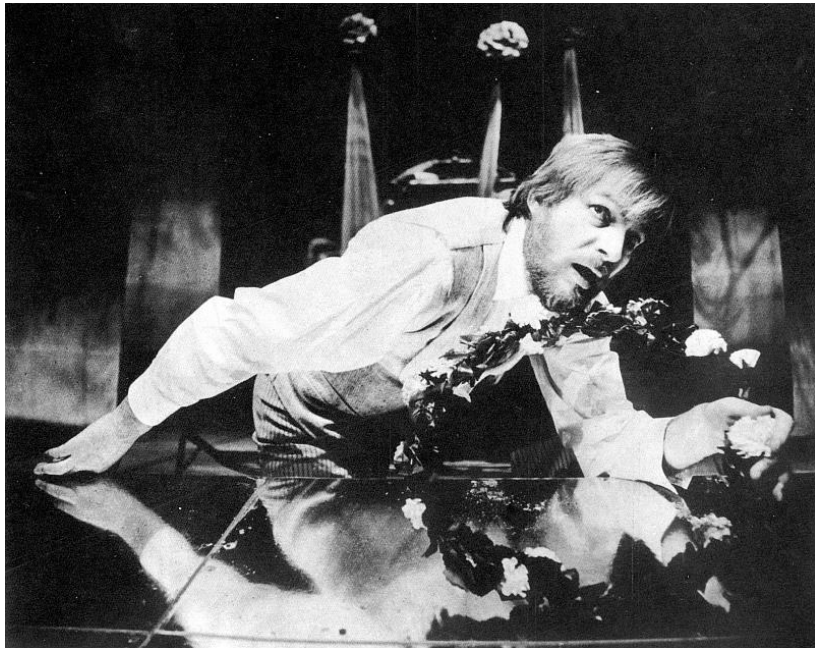
Henriko Ibseno „Statytojas Solnesas“ – Solnesas“ (1980 m.)

Vinco Krėvės „Šarūnas“ – Šarūnas (1980 m.);

Michailo Šatrovo „Mėlynieji žirgai raudonoje pievoje“ – Leninas (1982 m.)

Albero Kamiu „Kaligula“ – Herija (1983 m.);

„Ričardas II“ – Ričardas II (1985 m.).

Kauno dramos teatro spektaklyje H. Ibseno „Statytojas Solnesas“ (1980 m.)

J. Budraitis ir R. Adomaitis Sankt Peterburgo (Rusija) teatro scenoje, spektaklyje „Žuvėdra“ pagal Antono Čechovo pjesę (režisierius Jonas Vaitkus) (2011 m.)

Vaidmenys teatre

Spektaklyje „Paskutinė Krepo juosta“
(režisierius Oskaras Koršunovas) (2013 m.)

Dainius Gavenonis ir Juozas Budraitis spektaklyje
„Visuomenės priešas“
(režisierius Jonas Vaitkus) (2011 m.)

„Kultūrinėje erdvėje, besidriekiančioje nuo Brandenburgo vartų iki Uralo kalnų, kultūrinį lietuviškumą nuolat populiarina aktorius Juozas Budraitis. Jis demonstruoja itin specifišką savojo kūrybinio kelio savitumą moderniuose teatro meno ieškojimuose. J. Budraičio aktorinio talento prigimtis reiškiasi per unikalias, „firmines“ priemones – jo balsą ir gestą“.

Julijus Lozoraitis

Su kolegomis aktoriais

Airida Gintautaitė ir Juozas Budraitis

„Kiekvienas žmogus yra aktorius, ir aš nemanau, kad tai yra išskirtinė profesija, tik kitas nepatenka į tam tikrą situaciją, atsitiktinumą, darantį įtaką gyvenimo kelio pasirinkimui. Padariau aktoriaus karjerą, nes buvo sutapimų, tinkamu laiku atsidūriau tinkamoje vietoje“.

Juozas Budraitis

Regimantas Adomaitis ir Juozas Budraitis

Su kolegomis aktoriais

Juozas Budraitis ir Vaiva Mainelytė

Juozas Budraitis ir Vytautas ir Kernagis (1951-2008)

Gražina Baikštytė ir Juozas Budraitis

Su režisieriais

Dalia Ibelhauptaitė ir Juozas Budraitis

Juozas Budraitis ir Algimantas Puipa

FOTOMENININKAS

„Fotografavau sau, galvodamas, kad kada nors galbūt pasižiūrėsiu. Prašydavau, kad žiūrėtų į objektyvą, nes mėgstu, kada žiūri. Ir dabar fotografuodamas prašau: pažiūrėk į objektyvą“.

Juozas Budraitis

FOTOMENININKAS

„Fotografuoti pradėjau net nuo 1955-ųjų. Buvau 15 metų, kasdamas duobę kalkėms gesinti, užsidirbau pinigų.. Užsidirbau ir nusipirkau spalvų paveikslams tapyti, nusipirkau laikrodį ir nusipirkau „Liubitel’į“. Tada pradėjau bendrauti su Švėkšnos fotografu“.

Juozas Budraitis

FOTOMENININKAS

„Fotografuoti dabar nebesuspėju aikštelėje, o anksčiau, būdavo, vaikai po filmavimo aikštelę, lauki saulės arba lauki lietaus, arba lauki vakaro sutemų - kažkas kažkur šnekasi, kažkas kažką pasakoja, prieini, pasiklausai, nusitaikai, nuspaudi, kito paprašai, kad pažiūrėtų į objektyvą, dažniausiai norėdavau, kad žiūrėtų į objektyvą, kadangi man norėjosi ne meninę nuotrauką daryti, bet užfiksuoti tuos personažus sau, ateičiai, kad kada nors sėdėdamas be darbo galėčiau pažiūrėti, pasklaidyti nuotraukas, prisiminti tuos žmones, kurie su manim dirbo ir kurie į mane žiūri dabar“.

Juozas Budraitis

FOTOMENININKAS

„Žmonės tam tikra prasme yra savo praeities fiksuotojai, galbūt vieni daugiau tam skiria dėmesio, kiti mažiau, vieni prisipažįsta, kiti neprisipažįsta, vieni rašo dienoraščius, kiti - memuarus, o mano atmintis - vaizdinė ir aš per tuos vaizdus atkuriu atmosferą, kokią vyravo tuo metu ir koks aš pats buvau, o jeigu kartais pasitaiko pažįstamas arba koks nors senas senas draugas, seniai matytas, tuo įdomiau“.

Juozas Budraitis

FOTOMENININKAS

„Vertė tiktai tokia, kad užfiksuoti reiškiniai, kurių jau dabar nėra, o po kurio laiko visai neliks. Galbūt bus įdomu istorikams, kaip tie kino žmonės atrodė, tai tos fotografijos juos atgaivina. Gal jos, gulėdamos archyvuose ir muziejuose, išplauks į paviršių, žmogus, rašantis knygą, susiras dokumentus, kur bus ir mano darytos nuotraukos. Neturiu vilčių, kad ieškos tik mano fotografijų, man patinka pats procesas, bendravimas su žmonėmis, kuriuos kažkada fotografavau. Kai kurių jau nebėra, bet iš esmės aš juos todėl ir fotografavau, kad prisiminčiau, pasąmonėje galėčiau atgaminti valandėles, tai, apie ką kalbėjome, kokie buvo pasvarstymai, kaip gyvenome anais laikais. Tai man pačiam svarbus reiškinys“.

Juozas Budraitis

DIPLOMATINĖ VEIKLA

1996–2010 m. eidamas Lietuvos Respublikos ambasados Rusijos Federacijoje kultūros atašė pareigas, rūpinosi lietuvių kultūros sklaida ir įamžinimu.

Juozas Budraitis įamžino poeto ir diplomato Jurgio Baltrušaičio atminimą ir yra vienas iš J. Baltrušaičio fondo įsteigimo iniciatorių.

J. Baltrušaičio namai yra tapę Maskvos inteligentijos ir lietuvių bendruomenės traukos bei tarptautinių mokslinių konferencijų centru. J. Budraitis taip pat yra ilgametės lietuviškos kultūros sklaidos Rusijoje programos „Langas į Lietuvą“ sumanytojas, jo pastangomis Lietuvos ir Rusijos mokslininkai, tiriantys Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir senovės baltų istoriją, kalbą ir kultūrą, užmezgė ir sėkmingai plėtoja glaudžius ryšius. J. Budraičio pastangomis Maskvoje užsienio literatūros kiemelyje įamžintas Mikalojaus Konstantino Čiurlionio atminimas, Maskvos valstybiniame V. M. Lomonosovo universitete pradėjo veikti Baltistikos centras.

DIPLOMATINĖ VEIKLA

**2007 m. Juozui Budraičiui įteikta
Jurgio Baltrušaičio premija
„Už nuopelnus lietuvių ir rusų kultūrai“.**

**2010 m. Lietuvos užsienio reikalų ministras
Audronius Ažubalis medaliu
„Už nuopelnus Lietuvos diplomatinėje
tarnyboje“ apdovanojo Lietuvos kultūros
atašė Rusijoje Juozą Budraitį.**

ĮVERTINIMAI

- 1974 m. Lietuvos TSR nusipelnęs artistas.
- 1982 m. Lietuvos TSR liaudies artistas.
- 1996 m. III-iame tarptautiniame geriausių aktorių vaidmenų kino festivalyje „Baltijos perlas“ (Ryga) apdovanotas už antraeilį vaidmenį filme „Aš nežinau, kas esu aš“.
- 2000 m. Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas apdovanojo Draugystės ordinu.

- 2007 m. Ukrainos valstybės ordinas „Už nuopelnus“ plėtojant draugiškus Lietuvos ir Ukrainos valstybių santykius.
- 2003 m. Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus apdovanojo Ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Komandoro kryžiumi.
- 2010 m. Rusijos prezidentas Dmitrijus Medvedevas apdovanojo Garbės ordinu.

ĮVERTINIMAI

2012 m. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė apdovanojo Ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ didžiuoju Komandoro kryžiumi.

ĮVERTINIMAI

2013 m. Nacionalinė kultūros ir meno premija
už kūrybą, apimančią platų kultūros lauką, už novatorišką ir intelektualią
aktorystę, atvėrusią langą į Lietuvą

„...priimu kaip visos Lietuvos apdovanojimą. Vertinu tai kaip padėkos išraišką žmonių, kurie sekė mano darbą ir vertino kūrybinę veiklą. Man tai yra labai svarbu. Jei mano darbus stebintys žmonės mano, kad nusipelniau tokio įvertinimo, su didžiuliu malonumu priimu šį apdovanojimą“.

Juozas Budraitis

ĮVERTINIMAI

2013 m. Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus apdovanojimas „Pėda, palikta Lietuvos kino istorijoje“

„...apdovanojimas skatina susimąstyti apie nuveiktus darbus ir kelia klausimą, kad galbūt galima buvo padaryti daugiau. "Premija reiškia pakankamai daug - gal gyvenimo darbų įvertinimas, gal šiaip kūrybos įvertinimas. “

„Yra tam tikri jausmai, kurie susiklosto, yra klausimas, ar esi vertas, kurį pats sau užduodi. Yra klausimas, gal galėjau padaryti ką nors geriau, daugiau. Žinoma, lyg toks jausmas, kad lieku skolingas kažko nepadaryto, kažko nenuveikto. Nenoriu sakyti, kad tai yra kažkoks stimulus, bet vis tik tam tikras poveikis, be abejo, yra - persvarstyti savo nueitą kelią“.

Juozas Budraitis

ĮVERTINIMAI

2013 m. medalis „Už nuopelnus Vilniui ir Tautai“

Iš kairės: džiazo muzikantas Vladimiras Čekasinas, dainininkas Stasys Povilaitis ir Juozas Budraitis
(Marijos ir Jurgio Šlapelių namas-muziejus)

ĮVERTINIMAI

2015 m. Varėnoje vykusiame ketvirtajame Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalyje Nominacijos „Įtaigiausias vaidmuo“ laureatu tapo aktorius Juozas Budraitis už Krepo vaidmenį Oskaro Koršunovo teatro spektaklyje „Paskutinė Krepo juosta“.

Aktoriaus Juozo Budraičio portretas

*„Štai visa gyvenimo filosofija -
prisitaikyti prie to, kas yra.*

*Turbūt ši charakterio savybė ir
padėjo lietuviams išgyventi.*

*Šiaip man smagu žiūrėti į
gyvenimą, kuris yra toks, koks yra.*

*Aš galvočiau, kad kiekvienas esame
savo epochos vaikas ir kiekvienas
esame savo epochos paveldėtojas,
ir jeigu vaikas užgims, jis turės
likimą tokį, koks jam nulemtas, o
mūsų patirtis yra tokia, kokią mes
turime dabar“.*

Juozas Budraitis

Autorius – Augustinas Savickas (1984 m.)